

Het archief van Frans Nas

Jos Leeman

Schenking

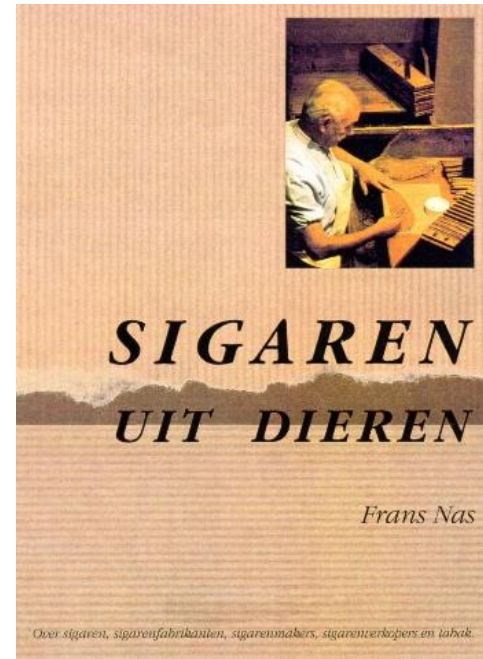
Frans Nas, geboren in 1928 in Dieren en overleden in 2020 in Bilthoven, schonk zijn archief 'Dieren' aan de Oudheidkundige kring Rheden-Rozendaal.

Sigaren in Dieren

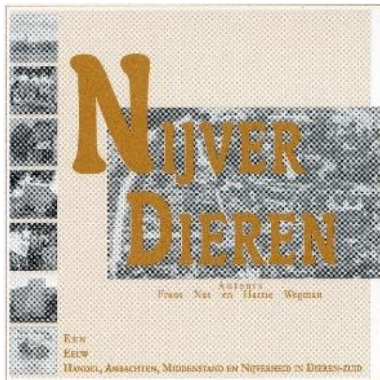
Frans Nas schreef in 1993 het boek: Sigaren uit Dieren, over sigaren, sigarenfabrikanten, sigarenmakers, sigarenwinkeliers en tabak. De informatie die verzameld werd voor dit boek is grotendeels terug te vinden in een doos met een aantal multomappen, met daarin onder andere: De sigarenmaker en zijn vakbond, Sigaren in Dieren, De sigarenmaker en de werkeloosheid, Holland Havana en een map over de presentatie van zijn boek. De mappen gaan naar het archief van de OHK.

2013

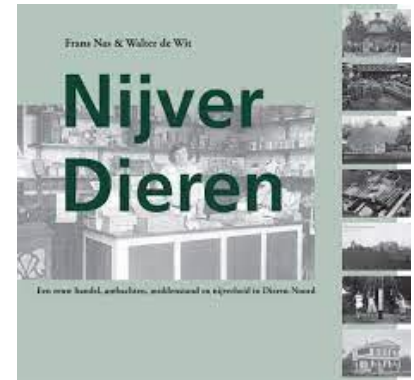
Presentatie door Frans Nas van zijn boek Sigaren uit Dieren in Theothorne in Dieren, 1993.

Zuid 2003

Frans Nas 2018

Noord 2018

Nijver Dieren Zuid en Noord

Frans was de schrijver van de boeken Nijver Dieren-Noord en Nijver Dieren-Zuid. Boeken met een grote betekenis voor de historie van Dieren, in het bijzonder over het bedrijfsleven in het dorp in de twintigste eeuw. Hij en zijn mede-auteurs Harrie Wegman (†) en Walter de Wit konden voor het maken van de twee boeken putten uit zijn grote archief. Frans heeft vrijwel zijn gehele leven gegevens verzameld over Dieren. Informatie over bewoners, bedrijven, gebeurtenissen, foto's, knipsels, kranten, folders, ansichtkaarten, brieven, kopieën van akten, personalia uit de periode eind negentiende eeuw tot begin 21e eeuw. Alles geordend in multomappen en ordners, samen ongeveer 10.000 bladzijden. Verder bezat hij 125 boeken die over Dieren en omgeving zijn verschenen van 1900 tot 2000. Het hele archief werd in 12 zogenoemde 'bananendozen' van Bilthoven via Isselburg (D) en Wijchen naar het archief van de OHK in Laag-Soeren gebracht.

Het Archief van Frans Nas in vogelvlucht

Voor de boeken Nijver Dieren Zuid (2003) en Nijver Dieren Noord (2018) heeft Frans informatie verzameld over alle winkels, bedrijfjes, fabrieken die in Dieren bestaan hebben of nog bestaan en gelegen waren (of zijn) aan straten of pleinen in het dorp. De neringdoenden werden gevolgd van het begin van hun ontstaan, de eventuele overnamen en sluiting van het bedrijf. Frans had dit deel van het archief geordend per straat, vaak een ordner voor de even nummers en een ordner voor de oneven nummers van de straat. Van straten met een lange historie en veel bedrijvigheid zoals de Hogestraat en de Kerkstraat bestonden maar liefst 4 ordners per straat, twee voor de even en twee voor de oneven huisnummers.

Voor Frans was een straat nooit af, wanneer er nieuwe informatie binnen kwam via zijn familie in Dieren, die voor hem knipsels uit plaatselijke en regionale kranten verzamelde, werd dit bij de juiste straat en huisnummer geplakt.

NAAM:		CAT:	
BEDRIJF / BEROEP	ADRES	JAAAR	BROU
fruithandelaar	Kerkstraat 18 " 18	1949/50 1950	adresboek adresboek
<p>KERKSTRAAT 18 *In 1929 begon de uit Brummen afkomstige J.B. Wissink hier zijn groente- en fruithandel. Wissink overleed in 1962. Zijn vrouw, de Wed. G. Wissink-Lentink zette het bedrijf voort. In 1965 werd de groente- en fruitwinkel gesloten.</p> <p>gem. arch. 1952. Bouw dubbel woonhuis J.B. Wissink V.C. 16-7-57 J.B. Wissink, groente- en fruit Kerkstr. 18 schilderij opst. Opmerking: 1950-1962 In het midden van de straat 3 meubelen</p> <p>KERKSTRAAT 18 In 1929 begon de uit Brummen afkomstige J.B. Wissink hier zijn groente- en fruithandel. Na zijn overlijden in 1962 werd de zaak voortgezet door de wed. Wissink-Lentink. De zaak sloot in 1965</p> <p>D.W. 18-7-65 Bouw van de instandhouding in de zaak van 12-7-65 opgevoerd 2. de woonhuis Lentink</p> <p>J. B. WISSINK Groente- en Fruithandel Kerkstraat 18 — Dieren p. 4 — 152</p>			
			

Bijvoorbeeld de Kerkstraat:

- Ordner FN 35: Kerkstraat, gegevens even huisnummers 2 t/m 42
- Ordner FN 36: Kerkstraat, gegevens even huisnummers 42 t/m 62
- Ordner FN 37: Kerkstraat, gegevens oneven huisnummers 1 t/m 15
- Ordner FN 38: Kerkstraat, gegevens oneven huisnummers 17 t/m 53

Bijvoorbeeld een bladzijde van de Kerkstraat:

- Ordner FN 35, even huisnummers 2 t/m 42, Kerkstraat 18

Frans toonde belangstelling voor bijna alles wat zich in het dorp afspeelde, dat te zien is aan het grote aantal onderwerpen waar hij informatie voor verzamelde, bijvoorbeeld:

- Ordner FN 73: Gazelle
- Ordner FN 74: Sevenstern
- Ordner FN 75: Baksteenindustrie
- Ordner FN 76: Stenfert I en II
- Ordner FN 77: Spelerij Uitvinderij
- Ordner FN 78: Reinbouw
- Ordner FN 79: Oxygenium en Hupkes
- Ordner FN 80: Joods leven in Dieren
- Ordner FN 81: Jongepier, PAF, IJzergieterij en Lepper
- Ordner FN 83: Vitatron-Groeneboom
- Ordner FN 84: Thierens & la Porte, Legebeke

Van sommige onderwerpen is veel informatie verzameld, zoals over het rooms katholieke leven in Dieren. Frans heeft zijn jeugd als kind uit een rooms katholiek gezin in Dieren doorgebracht. Het dorp was in de veertiger en vijftiger jaren van de vorige eeuw sterk verzuild en kende tal van R.K. instellingen, instanties en uiteraard de R.K. Kerk. Er werd informatie verzameld over onder andere:

R.K. St. Joannesschool Molenweg

R.K. Dierense Toren Hogestraat

R.K. Verkenners

R.K. Parochiegeschiedenis van Dieren

Het parochiehuis aan de Lagestraat

Parochiegids O.L. Vrouw ten Hemelopneming Dieren 1963

Jubileumfeest 150 parochie O.L. ten Hemelopneming Dieren in 1955

Jubileumfeest 40-jarig priesterschap Pastoor Sips in 1955

R.K. Zangvereniging St. Gregorius

Katholiek leven, weekblad R.K. parochie Dieren uit 1929 en 1935

Parochiehuis Lagestraat 1949, afgebroken in 1990.;

Gesellen van de spelevaert op het toneel van het parochiehuis in 1949

Bijzonder bij dit onderwerp is een aantal exemplaren van de Rimboevriend, een tijdschrift(je) voor onze jongens in Indië, uitgegeven door Katholiek Thuisfront Dieren.

1e jaargang No 4 november 1949:

foto's achter in de r.k. kerk van de jongens in Indië

Het archief van Frans bevat ook een omvangrijke collectie boeken over Dieren en omgeving.

Boekencollectie Frans Nas

FNB 1: Dieren aan de IJssel, Aantekeningen boek van Frans Nas

FNB 2: Een valies vol dromen, 2006

FNB 3: Canon van Rheden, P.J. den Boer-Pinxter, J.W.M. Jansen, F. Keverling Buisman, 2001

FNB 4: Herinneringen, Terugblik op een halve eeuw Brinkman & Germeraad, 1993

FNB 5: Grootboek 1938 t/m 1941

FNB 6: Kadastrale atlas Gelderland 1832 Dieren, Stichting Kadastrale Atlas Gelderland, 2004

FNB 7: Groot Nederlands Korenboek, Jaap van den Hurk, 1984

FNB 8: 40 jaar Homeco, 1947-1987

FNB 9: Hoe heette ik ook alweer? Karel Besemer, 2010

FNB 10: 75 jaar Gazelle, Dr. J.M. Fuchs en W.J. Simons, 1967

FNB 11: Politie Rheden 1912-1987, P. Compaan, 1987

FNB 12: Kasboek Stalhouderij Krijgsman, 1921-1925

FNB 13: De Overtuin, hoe Velp een nieuw hart kreeg, Niek Ulrich, 1998

FNB 14: Gazelle Rijwielen, 125 jaar fietsen, redactie De oude fiets, 2016

FNB 15: Gazelle, collectie voorjaar 2009

FNB 16: Koninklijke Gazelle 120 jaar 1892-2012, Eva Breukink, 2012

FNB 17: Brand, Brand 110 jaar Brandweer Dieren 1909-2009, Maud van Braam-Spruyt, 2009 enz.

Tenslotte

Walter de Wit heeft zich in 2016, in overleg met Frans Nas, ontfermd over het archief en het archief tijdelijk opgeslagen in zijn huis, om daarna de schenking over te dragen aan het archief van de Oudheidkundige kring Rheden-Rozendaal. Walter en Jos Leeman hebben het archief geïnteriseerd en gedeeltelijk gedigitaliseerd. Rest ons Frans te bedanken voor al het werk dat hij aan zijn archief besteed heeft, zodat wij er nu gebruik van kunnen maken. Misschien is het voor meer verzamelaars een idee om hun collectie te schenken aan het archief van de OHK.

Bronnen

Frans Nas, Sigaren uit Dieren, 1993

Frans Nas & Harrie Wegman, Nijver Dieren Zuid, Oudheidkundige kring Rheden-Rozendaal 2003

Frans Nas & Walter de Wit, Nijver Dieren Noord, Oudheidkundige kring Rheden-Rozendaal 2018

Inventarisatie Archief Frans Nas 2020 en 2021 (word.doc JLWdW)

In memoriam Frans Nas (1928-2020), Nieuwsbericht OHK

Archief Frans Nas, OHK Laag-Soeren